

۲۰۱۳/۰۱/۱۸

ژباړن: سراج الحق ببرک زی خدران

اتومي ځواک پاکستان گډ وديواو ناراميوکي ډوبيري

شپيگل آنلاین: نيټه ۲۰۱۳/۰۱/۱۶، حسنين کاظم

يوسری چې ځان يې په خپله د انقلاب لارښود نومولې، د يو ستر لاريون لامل شوي دي. د پاکستان سترې محکمې د لومړي وزير دنيولو امر ورکړي دي. د دغو لوبو تر شاه پوځ خپل چانس ته انتظار باسي. د پاکستان اتومي دولت به ډير زرد ژورو سياسي گډ وډولخوا ولرزي، پرته له دې دغه هيواد د تاوتریخولي، تشدد او ترهگري څخه هم کرپري.

دغه صحنې او انځورونه له يو بل څخه ډير توپير نه لري. خلک په اسلام آباد کې د ولسي جرگې ودانې مخې ته گډيري. نارينوو لاسونه د يو بل پر اوږ و اچولي او په يوه ډايره کې توپونه وهي. بنځو زرغون بيرغونه د سپيني نيمه مياشت سره بنوروي او سندري بولي. دوی په پرلپسي توگه چغې او نارې وهي (نظام بدل) نظام بدل کړی. لاريونکوونکي د محمداطر القادري پلويان دي، دوی يو مبهم، بغاوتگر سړی چې د رژيم گوتونوکي او د انقلاب لارښو يا مشر دی بدرقه کوي. د سترې محکمې پريکړه چې لومړي وزير راجا پرويز مشرف د مالي فساد په تور تورن دی بايد و نيول شي. د هيواد له ډير برخو څخه په ټلويزيوني شبکو کې د قهریدلي خلکو انځورونه بنودل کيږي. دوی د راجا پرويز مشرف د نيولو خلاف لاريونونه کوي. د دوی څخه ځينو په تاوتریخولي لاس پوري هم کړي دي. په کراچي کې خلک هوايي ډزي کوي. نورييا طاهر القادري ته بنکنځلي کوي. دوی وايي، چې دغه سړی حکومت او پاکستانيانو ته درناوي نه لري. ځکه حکومت په ۲۰۰۸ کال کې د ولسواکو ټاکنو له لارې ټاکل شوي دي.

پاکستان په خپل تاريخ کې تر اوسه پوري له يو داسي ژور سياسي کړکيچ يا کرريز سره مخامخ شوي نه دي. اتومي ځواک د يوې ازموينې دورې سره مخامخ دی. داسي مالوميري چې داخل له دغې ازموينې څخه بريالي راوتلي نشي. د نوي کال په پيل کې او يا د مي په مياشت کې ټاکنې تر سره کيږي. که پاکستان بيا هم له دغو گډ وديوسره ټاکنې ته ورسيري، دا به د پاکستان په ۶۶ کلن تاريخ کې لومړی ځل وي چې يو ولسواکه حکومت خپل قانوني وخت پوره کوي او ورسره يو بل ملکي حکومت يې ځای ناستي کيږي. ظاهراً دا هېچ مانا نه ورکوي چې د انقلاب لار بنود يا مشر ديو منتخب حکومت له مشرتابه څخه د سمدستي استعفا غوښتنه کوي.

پوځ له دغې ناوره حالاتو او گډوډيو څخه گټه اخلي

ځکه اوسني حالات د پوځ په خوند او رنگ برابر حالات دي. پوځ پنځه کاله مخکې د پوځي ديکتاتور جنرال پرويز مشرف د واکمني پای څخه را ورسته په ولس کې خپل اعتبار او اغيزه په تدريجي ډول له لاسه ورکړي.

په ۲۰۱۱ کال د مي په مياشت کې د پاکستان په شمال ايبعت اباد کې د امريکايي سرتيرو لخوا د بن لادن د وژل کيدلو ځای د پاکستان د پوځي اکادمي څخه يوڅو سوه متره واټن درلود، دوی ته دا يو ستر ملي شرم وو.

همداسي پر پوځ نوري گوتنيواکې هم کيږي، ځکه د امريکايانو لخوا د درون يا بي پيلوټه الوتکو بريد ونو باندي پاکستان په عامه توگه غندنه کوي، خو په پټه کې له امريکايانو سره په دغه بريدونو کې جوړو او يوه خوله دی. په هر صورت د دغو بريدونو پروراندې پوځ هېچ اقدام نه کوي.

د خولسيزو راهيسې پوځ په هيواد کې يواځيني بي جوړي ستر ځواک وو. پوځ د هيواد د فاع په برخه کې ديو ځانگړي اورگانيزيشن څخه نوره هم جگ درلود. وسله وال پوځ تل په سياست کې تل لاسوهنه کړي او کوي. پوځ د پاکستان د نيم تاريخ څخه ډير دپاکستان ولسمشر، لومړی وزير او د اقتصاد ډيرې برخې او چاري کنټرولوي، دهيوادپه ټولو مهمو چارو اوپريکړو کې، مهمو سفارتونو ته د سفيرانو ټاکل او پوځ د دولتي هوايي شرکت پي اي اي په ملي عوايدو کې خپله ټاکلي برخه لري.

پاکستان کې د پوځ اغيزه له ډيره مودي څخه په محسوسونکي ډول را ټيټه شوي ده. سربيره پردې اوسني حکومت پريکړه کړي ده چې د پخوا په پرتله يواځي حکومت او دحکومت سياسي اپوزيسيون کولي شي، د ټاکنو څخه لږ مخکې يو عبوري حکومت داساسي قانون پر بنسټ رامنځته کړي. په دې برخه کې اوس يواځي دوی دواړه پرته له پوځ څخه اجازه لري چې خبرې وکړي. پر دې سربيره ډير خلک د دومره لوی پوځ شتون او د پوځ مالي لگښت او په هيواد کې د پوځ پرتولو چارو باندې بي کچه واک لرل تر پوښتنې لاندې راوستي دي. يواځي د پاکستان پوځ ۶۲۰۰۰۰ سرتيري لري.

په تيره کال کې د پوځ لوی درستيز جنرال پرويز اشفاق کياني په هيواد يو تر ټولوځواکمن سړی په توگه د پاکستان په تاريخ په لومړی ځل په يوه بيساري وينا کې وويل، چې نه يواځي بهرني گواښ بلکې په کور دننه ترهگري هم دغه هيواد له سترو گواښونو سره مخامخ کړي دی. تر دې مخکې يواځي زور دښمن هند د پاکستان شتون لپاره يو گواښ وو.

څومره احتمال د پوځي کودتا شته؟

که حالات په تاوتریخوالي واوبسته، پوځ به له دغې گډود وحالاتو څخه گټه پورته کړي او خپلي پوځي لاس وهنې ته به يوه بهانه ومومي. ځکه هېچ څوک پرته له پوځ څخه امن اونظم نشي راوستلی. له يوې خوا ټاکنې رارواني دي او له بلې پوځيانو غواړي او دوی ته ښه موقع ده چې اوسني حکومت يوې خوا ته کړي. د شپيگل آنلاین خبريال د يوې پوښتنې په ځواب کې يو جگپوړي افسر چې نه يي غوستل نوم يي واخيستل شي د راورپنډې په پوځي مرکزي قرارگاه کې وويل، که حالات له کنټروله ووځي. مور فکر کوو او کړي دی او جوته خبر ده چې د خپل ملي امنيت لپاره به لازم اقدامات او عمليات وکړو.

د پاکستان د ستري محکمې قاضي افتخار چوهدري له ډيرو کالونو څخه د ولسمشر اصف علی زرداري په وړاندې خپله مبارزه کوي. دغه دواړه يوبل نه شي زغملې. چوهدري يو سړی دی چې د واک خوبونه ويني. ده د لومړي وزير اشرف مخکني ځايناستي نيم کال مخکې له دندې گوښه کړو. ځکه دی د زرداري په وړاندې دمالي فساد ضد هڅو کې دچوهدري په لاره کې يو خنډ وو. که څه هم په تيرو څومياشتو کې دفاضايان او جنرالان ترمنځ د يووالي ليوالتياکوم څرک نه ليدل کيده، اوس دوی په دې برخه کې بيا په يوه خوله شوي دي چې د اوسني حکومت دقانوني مودې پای ته يو خنډ جوړ کړي. راجا اشرف په وړاندې دمالي فساد تورونه ډير زاړه دي، دغه سياسي چارواکي بايد ډير پخوا محکمې ته درول شوي وی. اما دا اوسني اوخت داسي ښيي چې دا ټول شيان له يو بل سره پلان شوي دي، اسلام آباد کې خبريال طعه صديقي وايي.

دی لکه د ډيري نور څارونکو په څير په دې اند دی چې ديوې پوځي کودتا احتمال ډير لږ دی. ورستي پوځي کودتا څورلس کاله مخکې شوي چې جنرال مشرف يي واک ته ورساوه په همدې منځ کې اوس يوه قوي مدني ټولنه رامنځته شوي ده. ډير تلويزيونونه او اخبارونه رامنځته شوي دي. پوځيان د دوی د ازاديوځواک څخه ويريري. زه باور نه کوم چې پوځ په کودتا لاس پوري کړي. صديقي وايي. د دې ډير احتمال شته دی چې د تکنوکراتانو څخه يو حکومت رامنځته شي او دغه حکومت به د پوځيانو په خوبه عمل کوي.

هيواد له سترو بيسارو ژورو کرکيچونو سره مخامخ دی

تر ډیره بریده د دغې اوسني ټاکل شوي حکومت په وړاندې د گوټنيوکي پرځای دي. د ډير و خلکو حالت د حکومت له ټاکلو څخه را ورسته زبنت ډير بدتره شوي. خوراکي توکي په بيساري توگه لور شوي دي، خلک دبريننا، غاز او تيلو له کمښت سره مخامخ دي. ډيري خلک نشي کولي چې دوه وخت ږوي و غوري. له يخنيو څخه خلک کريري، ځکه دوی د کورنوگرمولو لپاره غاز نه لري. د دې برسیره نور پرابلومونه لکه ترهگري، د لړکيو په وړاندې تاوتریخوالي او ډير خلک سختدیزه شوي دي. له خپل بي ثباته گاوندي هيواد افغانستان سره په شخړو او جگړو کې بوخت دی، د کراچي په بندري ښارکي خلک د سياسي واک پر سر سره څيرلي شوي دي. ددوی لخوا کرکيچونه د وسلو په کارولو سره پرمخ بيول کيري. د څښاک اوبو کمښت، طبعي ناورينونه، زلزلې او سيلابونو دغه هيواد په سره اخیستي دی.

په داسي ناوړه نازکو حالاتو کې پاکستانيانو ته ډيره بي تفاوته ده چې طاهر القادري د پوځ لخوا حمايت کيري. يا دی دپوځ سری دی، که څه هم دی دغه تورونه ردوي. د ډيرو پاکستانيانو په فکرونو کې دا نظر په اوس بر لاسه کيري چې يو پوځي حکومت بهتره دی له يوې ولسواکي يا دموکراسي څخه. پاکستانيانو ته اوس مهمه نه ده چې طاهر القادري په خپلو ويناوو کې په پاکستان داسلام د سپکاوي له قانون يا د (بلسفيمي قانون) څخه ملاتړ کوي. دی ديو لبيرال ازاد اسلام پلوي هم نه کوي، د دی په خپله د ولسواکي په پرانسيبونه ولاړ نه دی، دی يو منتخب حکومت سمدستي لمنځه وړل غواړي. دغه ملا يا روحاني ډيري ضداو نقیصي خبرې کوي. د خپل ژوند او راتلونکي په اړه د خلکو نهيلي، په مالي فساد کې ککر حکومت پر وړاندې قهریدلي خلک، دا ټول کفایت کوي چې خلک هر څه ته ملا وتري، تر څو خلک دخپل راتلونکي ژوند حالات سم کړي. هيچ څوک نه پوهيږي چې څوک به د دغې ټولو ناوړو حالاتو مسووليت پر غاړه واخلي. نه به هغه خلک چې انقلاب غواړي او نه به هغه کوم خلک چې د لومړي وزير د نيولو پر ضد لاريونونه کوي دا مسووليت پر غاړه واخلي. پاکستان کې هر څه شوني دي، په سوليز ډول او د تاوترخوالي څخه پرته د حکومت بدلیدل او تر پر له پسي دايمي نارامي تاوتریخوالي امکان شته دی.

پای

پاکستان په کرريز يا کرکيچ کې، قهریدلي لاريونکوونکي او لومړي وزير بيرنيو حالات کې

د پاڼو شميره: له ۳ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de يادښت: دليکنې د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په ځير و لولئ